

İMAM RIZA (A.S)IN SİYASİ TUTUMU

<"xml encoding="UTF-8?">

İMAM RIZA (A.S)IN SİYASİ TUTUMU

Harun Reşid'den sonra onun Emin ismindeki oğlu hükümeti ele geçirdi. Emin'in Hakimiyetinden beş yıl geçtikten sonra Reşid'in diğer oğlu Me'mun, kardeşini öldürüp hükümeti ele aldı.

Me'mun zeki birisi idi. Çok sinsi bir plan çerçevesinde İmam Rıza (a.s)'ı Medine'den başkent olan Merv'e getirmeyi ve veliahtlık makamını O'na vermeyi kararlaştırdı.

Me'mun'un bu işden siyasi hedeflerinin ne olduğunu şöyle sıralayabiliriz:

1- Me'mun, İmam (a.s)'ın Medine'de olmasından korkuyordu. Bundan dolayı da O'nu başkente getirmek, gözetimi altında tutmak ve bu vesileyle Medine halkının itirazlarını söndürmek için çok çaba sarfetti.

İşte bundan dolayı Me'mun'un memurları: "Biz İmam (a.s)'a makam vermek için Medine'den başkente götürüyoruz; sizin gönlünüz rahat olsun deyip propaganda yapmaya başladılar.

2- Me'mun, İmam'ı kendi suçlarına ortak göstermek ve bu vesileyle kendi çirkin işlerini İmam'ın boynuna yüklemek için İmam'ı veliaht yapmak istiyordu.

3- Me'mun bu ameliyle şiiilere sevgi göstermek ve İmam Kazım (a.s)'ı zindanda şehit eden babası Harun Raşid'in cinayetini güya unutturmak istiyordu.

4- Me'mun bu işi yapmakla hilafetini kanuni ve İslamî göstermek ve kendi hükümetini meşrulaştırmak istiyordu.

5- Me'mun, İmam (a.s)'ın iki güçlü tebliğ dayanağını yani Resulullah'ın Ehl-i Beyt'inin mazlumiyeti ve kutsallığını onun elinden almak ve halka şöyle söylemek istiyordu: İmam Rıza

ne mazlumdur ne de mukaddes. Çünkü bir taraftan veliahtlık makamına sahiptir, bir taraftan da saray ve saltanattan yararlanmaktadır.

6- Me'mun bu vesileyle işlerini yorumlaması için İmam'ı vesile yapmak istiyordu.

7- Me'mun, İmam'ın sarayda huzurlu olmasıyla, ülkenin çeşitli yerlerindeki alevi seyyitlerin ve inkılapçıların hareketlerinin önünü almak ve hükümetten rahatsız olduklarında da rejimin aleyhine hareket yapmaya ihtiyaç duyulursa İmam'ın kendisi iş başındadır,

o gerekeni yapar ve bizim hareketimize ihtiyaç yoktur demelerini istiyordu.

8- Me'mun, sert ve inkılabi mücadeleyi, soğuk siyasi müzakereye çevirmek istiyordu.

9- Me'mun, İmam'ın halkın yanındaki şahsiyetini kırmak için saray ve saltanat teşkilatı yoluyla halkla İmam arasında ayrılık düşürmek ve İmam'ı dostlarından uzak tutmak istiyordu.

Bunlar Me'mun'un sinsi hedeflerinden bazılarıydı. Şimdi İmam Rıza (a.s)'ın nasıl ilahi bir siyasetle bu komploları etkisiz hale getirdiğini görelim:

1- Memurlar Medine'ye gelip İmam'ı götürmek istediklerinde, İmam Resulullah'ın mezarı ve halkla vedalaştı. Vedalaşırken ağlamakla, bütün insanlara bu yolculuğun sonucunun iyi olmadığını ve egemen gücün bu davetten maksadı, kendisinin şehit edilmesi olduğunu anlattı.

Bu çeşit vedalaşma ve ağlamalar, halkın Me'mun'a olan kinini daha çok artırdı. Böylece Me'munun birinci planı etkisiz hale gelmiş oldu.

2- İmam defalarca şöyle buyuruyordu: "Ben veliahtlıktan razı değilim. Ölümle tehdit edildiğimden dolayı istemiyerek zorla onu kabul ediyorum. Bu şartla veliaht oluyorum ki, devlete ait hiç bir işe müdahale etmeyeyim ve ona yardımcı olmayacağım.

" İmam (a. s) titizlikle bu sözüne uygun hareket ederek her kese bildirdi ki o Me'mun'un cinayet ve işlediği suçlarda ortak değildir. Bu yolla Me'mun'un ikinci planı da suya düştü.

3- İmam (a.s), Memun'un hakimiyetini gayr-i meşru ve zalimane bir hakimiyet biliyordu.

Bundan dolayı başka bir şehirden Me'mun'u ziyaret etme amacıyla Tus'a gelen birisine şöyle buyurdu:

"Senin seferin haram seferdir. Çünkü tağutu ziyaret amacıyla yapılan yolculuk, masiyettir ve namazın kasr (iki rek'at) olmaz." Böylece Me'mun'u, Harun gibi bir tağut saymıştır. Bu yolla Me'munun üçüncü planı da batıl oldu.

4- İmam (a.s) önceden, hükümetle ilgili olan hiçbir işte karışmayacağını şart koşmuştu. Çünkü Me'mun'un hükümetini kanunî ve İslamî bilmiyordu. Bu vesileyle Me'mun'un dördüncü planı da etkisiz hale geldi.

5- İmam, zahitliği, doğruluğu, sade yaşayışı ve mahrumlarla beraber oluşuyla kutsallığını korudu ve tağut tezgahının debdebesine kendi şahsi hayatında asla bir yer vermedi böylece veliahtlığı kabul etmek hususunda kendi mazlumiyetini ortaya koydu ve bu yolla Me'mun'un beşinci planı da suya düşmüş oldu.

6- İmam, Me'mun'un cinayetlerine yorum getirmemenin yanı sıra münasip ortamlardan yararlanarak onun iğrenç planlarını ortaya çıkardı; bu vesileyle Me'mun'un altıncı planı da uygulama aşamasına giremedi.

7- Defalarca İmam Rıza (a.s)'dan, seyyit alevilerinin şehirlerdeki hareketlerinin önünü almasını rica ettiler, ama İmam (a.s) kabul etmedi. İmam'ın bu davranışıyla Me'mun yedinci hedefinden de bir şey elde edemedi.

8- İmam, kesinlikle siyasi toplantı ve askeri hareketlere katılmadı. Me'mun bu husustaki programından da bir şey kazanamadı.

9- Gerçi bazen İmam'la halk arasında bazı engeller meydana geliyordu. Buna rağmen İmam (a.s) Medine'den Horasan'a kadar yol boyunca, Ahvaz, Basra, Kum ve Nişabur'da gerekli konuşmaları yapıyordu.

Nakledildiğine göre İmam (a.s), o zaman önemli şehirlerden olan Nişabur şehrine ulaşınca alimler etrafını sarıp bir hadis nakletmesini istediler. İmam Rıza (a.s) tahtırevandan başını dışarı çıkarıp babalarından naklen Resulullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet ettiler: "Allah Teâla şöyle

buyurmuştur: "La ilahe illellah benim sağlam kalemdir,

kim kaleme girerse azabımdan korunmuş olur. " Bu hadisi rivayet eden şöyle diyor: İmam'ın bindiği merkep biraz hareket ettikten sonra İmam bize seslenip (yukarıda zikredilen hadise atfen) şöyle buyurdu:

"Onun şartları vardır, ben de o şartlardanım" İmam (a.s)'ın şartlardan maksadı şu gerçeği bildirmektir ki, Hz. Rıza da babaları gibi Allah tarafından imam ve hüccettir ve itaatı herkese farzdır.[1]

İmam'ın veliahtlık döneminde, İmam'a bayram namazı kılmasını teklif ettiler. İmam (a.s) şöyle buyurdu: "Şu şartla bayram namazı kıldırıyorum ki Resulullah'ın sünnetine uygun olsun" Me'mun,

İmam'ın önerisini kabul etti. İmam da yalın ayak ve tekbir söyleyerek halkın arasına geldi. Şehirde öyle bir heyecan meydana geldi ki, Me'mun'un danışmanları, durumu Me'mun'a şöyle haber verdiler.

"Eğer İmam, Resulullah'ın bayram namazı merasiminin azamet ve güzelliğini andıran bir şekilde bayram namazı kıldırırsa halifenin hükümetinin erkanı sarsılacaktır; hatta bu namazla Beni Abbas hükümeti çöküşe doğru gidebilir." Bunun üzerine Me'mun İmam'ın hemen yolun yarısından geri döndürülmesini emretti.[2]

İmam (a.s)'ın tarafından gerçekleştirilen bu inkılabi hareket, Me'mun ve dostlarının İmam'ın aleyhine olan tüm haince planlarını suya düşürdü. Bu yüzden Me'mun, İmam (a.s)'ı ortadan kaldırmayı düşündü.

Nakledildiğine göre bu olaydan sonra İmam (a.s) iki yıl "Merv" şehrinde ve takriben yedi ay da "Serahs" da mahbus ve göz altında bulunduruldu. Nihayet Safer ayının 29'unda, hicri 201 de 54 yaşında iken zehirlenerek şehid edildi ve şimdi türbesi olan yerde defnedildi. Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun

[1]- Uyun-u Ahbar-ir Rıza (a.s), c.2, s.135.

[2]- Vesail-uş Şia, c.7, s.120